

ડિક્ટેશન વિજ્ઞાન

૧૧૪૩૭

-: બોલ ચોપડીનો :-

“ડિક્ટેશન શિક્ષક” ભા. ૨

14-4-1924

11
1924

સર્વ હક સ્વાધીન
કિ મત ૦ ૩-૦
પોસ્ટેજ જુદુ
માયે સને 1૯૨૪

છગનલાલ મોતીરામ શાહ
“સુખગણિત શિક્ષક” વગેરેના કર્તા શાહપોર-મુસ્ત

શ્રીમ ધોરજીની સુવિજ્ઞાનની પ્રશ્નોત્તરમાળા ત્રણ અંકના.

ગુજરાત વિદ્યાપાઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૉપીરાઈટ
૧૧૪૩૭

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૌપીરાખિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૮૭૩૫ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ડિસ્ટેન્સ શિક્ષણ

વિષય ઇતિહાસ ૧૯૧૧-૧૯૧૨

અંકમણિતના

અંકગણિતનાં મનોયત્ન

ભાગ ૧ વિશે,

ગુજરાત કેલેજના ગણિતના પ્રોફેસર સાહેબ
૧૧. રા. જોડાલાલ ચીમનલાલ સ્વામીનારાયણ
શું કહે છે ?

“આપની તરફથી અંકમણિતના મનોયત્ન
ભાગ ૧ એ નામનું પુસ્તક મળ્યું છે તેમાં નાનાં
ખાળકો માટે સાદા સરલ અને સુદર દાખલા-
ઓનો સંગ્રહ કરવામાં આવ્યો છે. દરેક હિસાબ
રમુજ છે અને તે ગણવામાં ખાળકોને રસ પડશે
એમાં સંશય નથી. આવું સારું પુસ્તક બહાર
પાડવા માટે તમને ધન્યવાદ ઘટે છે.”

અમદાવાદ કડવા પોલ તા ૨૩મી જુન સને ૧૯૧૯

૯. પી. દલાલ. મોરબી વી સ્કુલ સુપરિન્ટેન્ડન્ટ.

બાવક નંબર ૪૧. તા. ૧૯-૧૧-૧૪ના પત્રમા લખે છે કે—

“તમારા તરફથી “મુખગણિત શિક્ષક” નામના ધોરણવાર પુસ્તકો મળ્યા તેનુ સાર્વત અવસોકન કરતાં મને બહુ આનંદ થયો છે.

પ્રાથમિક સ્કુલના નવાં સુધરેલા અભ્યાસક્રમ પ્રમાણે મુખગણિત વિષયનું શિક્ષણ સરલતાથી આપવાના ઉચ્ચ હેતુને લક્ષમાં રાખીનેજ આ પુસ્તકો લખ્યાં છે, એમ પ્રદર્શિત થાય છે, તેનો ઉપયોગ કરવાથી વિદ્યાર્થીઓની સમજશક્તિ તેમજ સ્મરણશક્તિ સારી રીતે કેળવાશે તેની સાથે અંકગણિતના વિશાળ વિષયમાં પણ તેમને તે બહુ મદદરૂપ થઈ પડશે એમ હું માનુ છું ને આશા રાખું છું કે સારા શિક્ષકો આવાં પુસ્તકોને પ્રમાણ ગણી ઉદાર ઉત્તેજન આપશે.”

—સુરત શહેર તથા ચોર્યાસી તાલુકાના—

“ભૂગોળ શિક્ષક” વિષે

રા. બા કમળાશંકર પ્રાણશંકર ત્રિવેદી બો એ
પ્રે રા. ડ્રે. કોલેજના માણ પ્રિન્સિપાલ સાહેબ
પોતાના તા. ૨૨-૬-૧૫ના પત્રમા લખે છે કે.—

“તમોએ મોકલેલું “સુરત શહેર તથા ચોર્યાસી તાલુકાનો “ભૂગોળ શિક્ષક” નામનુ પુસ્તક જોઈ ગયો છું. સુરત શહેરની ભૂગોળ શીખવવામાં શિક્ષકોને તે ઉપયોગી થઈ પડશે.”

—: બોલ ચોપડીનો :—

~: ડિક્ટેશન શિક્ષક :~

ભાગ ૨.

રચનાર—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

“મુખગણિત શિક્ષક” વગેરેના કર્તા,

રચનારનું ઠેકાણું—શાહપોર-સુરત.

પ્રસિદ્ધ કર્તા—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠેકાણું—શાહપોર-સુરત.

સુધારેલી વધારેલી આવૃત્તિ ૭ મી] [પ્રત ૨૦૦૦,

એપ્રિલ] સર્વ હક સ્વાધીન. [સને ૧૯૨૪

છાપનાર—નારાયણરાવ લક્ષ્મણરાવ નીકમ.

છાપવાનું ઠેકાણું—“શંકર” પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ, ચૌટાના પુલખર

ટાંકા પાસે-સુરત.

કિંમત રૂ. ૦-૩-૦ પોસ્ટેજ જુદું.

—: બીજા ધોરણ માટે:—

અધ્યાપિ બહાર ન પડેલાં એવાં. ૧૧૨૮૮

→ શીખવા શીખવવાના સર્વોપયોગી સરળ ←

 સસ્તાં પુસ્તકો

એકવાર વાપરી ખાતરી કરવા ખાસ લલામણ છે.

નૃદિગ્ગનની પ્રશ્નોત્તરમાળા ત્રણ આના

અકગણિતના મનોચત્ર લાગ ૧ પાંચ આના

“ ડિક્ટેશન શિક્ષક ” લાગ ૨ ત્રણ આના

“ મુખગણિત શિક્ષક ” લાગ ૩ બે આના

સુરત શહેર તથા ચેર્યાસી તાલુકાનો

ભૂગોળ શિક્ષક ત્રણ આના

બીજી ચોપડીના અર્થના નોટ ચાર આના

ચેર્યાસી તાલુકાનો નકશો બે આના

ચેર્યાસી તાલુકાનો ભૂગોળ શિક્ષક બે આના.

છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

શાહપોર-સુરત.

છગનલાલ મોતીરામ શાહ કૃત.

બોજ ચોપડીનો ડિક્ટેશન શિક્ષક.

પાઠવાર અવરા શબ્દો.

પાઠ ૧.	પાઠ ૨.	પાઠ ૩.	પાઠ ૪.
પરમેશ્વરે	નાહવાના	સરજ્યાં.	મધુર.
કર્યું.	ધોવાના.	કળાતું.	ચંદ્ર.
વટેમાથું.	ઓસરી.	સઘળું.	ઊડી.
લક્ષિત.	તડકે.	દયાળું.	મોઢું.
પૃથ્વી.	ટાઢ.	સરજ્યું.	ખુણાખાંચા.
ધર્મશાળા.	ઉડાડવા.	હોશિયાર.	ખોળે.
બનાવ્યો.	અજવાળું.	યાદ.	ભક્ત.
સુથારે.	ધાર.	પાઠ ૨.	ધ્યાન.
નિથાળનું.	અધાર.	વર્ણન.	ગવૈયાઓ.
બાંધ્યું.	મટે છે.	ભ્રમર.	હાતા.
કડીઆ.	વાર.	પૂર્વ.	રૂડું.
મવમવે.	ચદ્રમા.	ઝમઝમાટ.	મુક્તિ.
રંલ.	ઊગે છે	કુકડા.	બાંગ.
ક્યાંથી.	ઝમઝગે.	કુટડા.	ઉદય.
			અધકાર.

૬] સુદિજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ તરફના ત્રણ આના.

મં ગૂં.	કયા.	ચૈત્ર.	કડકડતાં.
રહ્યા.	મામશર.	વૈશાખ.	નીકળ્યા.
પત્ર	પોષ.	જેઠ.	રંસ્ને.
ઉમંગી.	મહા.	ચોમાસું.	ભાઈબધ.
પ ખેર.	પતંગ.	અશાઠ.	એકઠાં.
ઢાર.	ઉડાડે.	ભાદરવો.	ગાઘી.
ભૂલ.	ઉતરાણ.	આસો.	ઠઠ.
તૂલ.	શિઆળો.	ઝાડપાન.	ન'નુએ.
ટાળે.	રત.	ખૂબ.	વિખુટા.
પ્રભુકેરં.	ઉનાળામાં.	બળેવ.	છેડેથી.
પાઠ ૩.	શમણ.	દશરા.	કંસારાની.
ઝંતુ.	સુદ.	પર્વ.	તાંબા
મહીના.	પુનેમ.	ઠીક.	પિત્તળના.
આવણ.	વદ.	કાઢયા.	વાસણો.
વસ.	પખવાડીઆં	પાઠ ૪.	સુખડીઓ.
દિવાળી.	તિથિઓ.	મેળો.	હાટ.
કારતકી	પંદરમી.	ગોડળઆઠમ	પેંડા.
તહેવાર.	અમાસ.	તૈયાર.	કોપરાપાક.
કારતક.	ત્રીસ.	ધોએલાં.	મિઠાઈ.

ખડકેડી.	સંતરાં.	ઝાંપો.	નાસતો.
ખરાદી.	દ્રાક્ષ.	ઉધાડી.	થડ.
લકડ.	ચોમાનમાં.	બોરડીનાં.	માથું.
ઘોડીઆં.	મદારીઓ.	ખાસાં.	અથડાયું.
રંગેત્રાં.	સિપાઈઓ.	ઠીકરું.	ભોંય.
રમકડાં.	ફદડી	નિશાન.	છુંદાઈ
પુષ્કળ.	પુતળી.	તાકીને.	લોહીત્રોહાણ.
કાપડીઆની.	ફદતી.	ઢગલેઢગલા.	લપડાકે.
દીડી	પાઠ પ.	તૂડી.	બચો.
સુતરાઉ.	નઠારી.	ઘાટ.	નાઠો.
રશમી.	સોખત.	રાસ.	ઝાલ્યો.
ઊનનું.	સજ્જડ.	હલાવીશું.	ઘોલો.
શણનું.	ઘેલો.	દોસ્ત.	ચોદી કાઢી.
સરેયા.	ઝાંડો.	કર્યું.	સોખત.
હાંડી.	ડાહ્યો.	એટલામાં.	પ્રેમ.
આરસા	પૂછ્યું.	પછવાડેથી.	ઠામ.
લીલાં.	પટેલ.	રખવાળે.	ઠરશે.
અંજીર.	મઝા.	ઝપાટો.	ભાગ્યશાળી.
નારંગી.	શેખી.	લગાવ્યો.	વિદ્યા.

૮] ખીજ ધોરણના અકગણિના મનોચત્ત પાચ આના.

૫૮૬ ૬.	અટકચાળાં.	પહોંચાડયો.	હૂંફમાં.
રખડેલ.	લડાઈ.	હાડવૈદને.	ઊંધે.
લાલચદ.	વિચાર્યું.	ખદખદતો.	જતન.
શેઠ.	વંઠી	ઓસડ.	ઊચી.
શેઠાણી.	સીધું.	ઓસડવેનડ	પિવાડતો.
વચે.	મચ્યું.	શિખામણ.	જળવતો.
આનંદ.	શેરી.	૫૮૬ ૭.	ઠારો.
વધાઈ.	ચૌટામાં.	જક્કી.	વિચાય.
સાકરખા.	રઝળતો.	ઘેટું.	ધણી.
પુત્રનાં.	દિવસ.	વાછરડાં.	સાયવણ
ઓવાગણાં.	ગઘેડાનું.	પાડાં.	ખદલ.
ફાઇપમલું.	ટોળું.	લવારાં.	વાધ.
ખાંધ્યું.	મસ્તીમાં.	ગાડરાં.	વર.
લાડકવાયો	લાતાલાતી.	માંદું.	શિકારી.
મેટ.	ચઢ્યું.	ખચ્યું.	પ્રાણીઓ.
લાડીલો.	લાત.	થાક્કી.	જળવવા.
ઉછેરવાથી	તંમર.	ખાંધે.	અખણ્યું.
કુટેવ.	ભેંકડો.	ઝોકમાં.	અભાગીઉ
શીખ્યો.	તાણતો.	વાંસળી.	—

પાઠ ૮.	કેતરમાં.	કંસાર.	પાઠ ૧૦.
ભાગ્યું.	તરાપ.	જમણ.	યત્ન.
અહીં.	ગ્રાહી લીધું.	વાડગીમાં.	તૂટેલે.
કેદ.	ખોડમાં.	પીરસેલી.	તાંતણે.
ખાપુ.	આણ્યું.	થાળી.	તાંતણે.
ગ્રાંધતો	શિખામણ.	ગિંહ ગિંહ.	શર.
બંદીખાનું.	કમેતે.	વીંછી.	ચઢવા.
ચાંદનીમાં.	પાઠ ૯.	કરડયો.	માટ.
છુટું.	રિસાળ.	ચીસ.	હેડે.
મધપુડામાં	અટ્ટલ.	ઢોંગ.	ફાંચો.
ફૂલું.	હઠીસોંગ.	વેદના.	ધાટ.
સારું.	નાહતાં.	પસ્તાયો.	હિંમત.
ઠરેલ.	રિસાય.	રિસાવ ની.	દોંસથી.
સભાળ.	સહેજ	તપાસી.	બીડયો.
સપડાઈ.	છેડોજ.	વરઘોડામાં.	છટ્ટી.
સમજાવ્યું.	ભાગ્યે.	પાટણન.	નિર્ધાર.
ગોંધ્યા.	આડોશી.	પહેર્યાં.	ખંતથી.
છટકી.	પાડોશીના.	ટાપી.	અમદાઈને.
ફેંકવા.	ભાઈભાંડ.	ધાલ.	અનંત.

પાઠ ૧૧.	ધૂળમાં.	પાઠ ૧૨.	પાઠ ૧૩.
અકલિલુ.	આસરે.	દૃઢ.	મધમાખી.
કચ્છ.	લીટા.	છુટીની.	અધું
નખર.	અતરે.	ભાઇબધ.	સ્વાદે
પ્રમાણે.	અક્કરમાં.	પાદરે	મણમણતી.
સાથ.	દોડાદોડ.	ગેડીદડા.	દિવસ.
ઠરાવી	ધૂમી રહ્યો.	ડમલુ.	કુટુંબનાં.
ગુરુજી.	ભુદો.	પીતરાઇ.	માઠુ માઠુ.
ઠરાવ્યા.	થાકયો.	અમ્યો.	છછેડ
અજીતસિંહ	કિડાડયો.	અત્યારે	હંખીએ.
ઠાકોર.	પેતરા.	થોભ.	પીઠ.
રામશકર.	જમણી.	ખાતરી.	સભાળ.
મિલ્યુ.	દેડ.	સુનુ.	મૂલકમાં.
હર્યા	પૂર.	દેસ્ત.	સેહામણી.
બહાદુરસિંહ	નેમથી.	સિવાય.	કુટડા.
ગિવશંકર.	ડાખી.	પાળયુ	મયકાદાર.
કિલ્લો	ભૂલથાપ.	મિત્ર	દેખાએ.
હુમતો.	ટપોટપ.	ડગવા.	કિલટા.
મઢ.	શાખાશ.	—	માલમતા.

ચૌર્યાસી તાલુકાનો ભૂગોળ શિક્ષક જે આના. [૧૬

કરડી.	અગેઠી.	છાતી.	દીકું.
બગાડો.	પેંક.	દાબ્યો.	પરણાચીશ.
દુમવો.	ચટણી	પાઠ ૧૫.	સહીઅરો.
તુકમાન.	મોજમઝા.	ઢીંગઢી.	વિવાહમાં.
મધપુડામાં.	વહેચી.	ઝૂટવી.	ચાળું.
નવાઇ.	ઉલટભેર	સરી પડ્યો.	કટ્ટા.
નડીએ.	ઠેસ.	ચીથરાંની.	સતાપ.
બુર.	ભાંગ્યું.	પછાડીએ.	શોક.
ડાહ્યા.	ઘોતસીમાં	ખેચતાણ.	નિદે.
પેઠ.	ફૂટી.	વેળાસર.	બળ રંતા.
ઉપયોગમાં.	હોંનભેર.	શણમારવી.	સપ.
ચાહશે.	દોડ્યો.	હમણા.	લેગ.
પાઠ ૧૪.	ભાંગેલું.	ચોટસો	કલેશ.
માટીનાં.	ફૂટ્યું.	ધરેણાં.	કનીએ.
પુતળાં.	કુટેલું	અપાવ્યું.	પાઠ ૧૬.
મોસાળ.	પસ્તાયો.	જેએલુ.	રામચક્ર.
મોળાઇ.	સાળું.	કયારે	દર્પણ.
ધાન્યથી.	વિચાર	કબાટમાં.	શ્રીરામને.
ટાઢી.	જણાવ્યો.	મૂકેલું.	કૌશલ્યા,

અંદ્રમા.	પ્રધાનને.	આધાર.	સ્તેશન.
ઊઝી.	મંગાબ્યા.	આંમણામાં.	સંદેશો.
ધુમ્મી.	સૌ.	નોળીઅનું.	સેપ્તી.
રૂપાળા.	કેકાલો.	તરફતું.	પહોંચાડી.
ધર્યા.	પાઠ ૧૭.	કેછેરીને.	ખોડંમતો.
મભરાટમાં.	વિચાર્યું.	જન્મ	માયાળુ.
ફાંફાં.	આદ્ય.	સુવાડી.	દુઃખ.
માર્યાં.	વિદ્યાર્થી.	સોંપી.	દુઃખી.
મણકાર્યું.	મૂખં.	મોદુ.	ભાઈભાંડુ.
સર્વે.	જેડું.	લેહિવાળું.	મદદ.
ડસકાં.	ચણી.	ગુસ્સો.	પાળ્યો.
રાણ.	પ્રણિઆણી.	ભાંગીતૂટી.	નવાડચો.
ભરી રાખ્યું.	કચરોપુજે.	પસ્તાઈ	માંધ્યો.
ખીજવાયા.	ભક્તિ.	અભાગણી.	હુંફાળું.
ગોડમાં.	ભણાવતો.	વિચાર્યું.	પાથરી.
મધુર.	ગુજરાન.	પસ્તાય.	ચોથાએ.
હાલરડું.	પેટે.	પાઠ ૧૮.	દીપડો.
દશરથ.	છોકરાંછૈયાં.	હોશિયાર.	શીખવવાનો.
વળ્યું.	ધૈર્ય.	માડં.	વિચાર.

ખદલે.	ડરતો.	ખસંડી.	દેખાવડો.
પસંદ.	પંપાળીને.	ખાંઘો.	બણેવો.
શાખાશી.	કહ્યું.	વચ્ચે.	હે.શિયારી.
છાપખાનાવાળા	ઠરાવ.	દ્વિમણું.	નીમણુક.
ગોઠવણ.	ફેકયું.	ધરાયો.	હુકમ.
જણાવ્યું.	સઘળાં.	હડસેડી.	શાહબદા.
આમ માડીના	કેળવ્યો.	ખસેડ્યા.	શાહબદીએ
સરનામું.	મિનિટ.	ચઢાવ્યો.	વાતચીત.
મિત્ર.	ઝપાટાખંધ.	ખઝાડીને.	ચીતરામણ.
સડકથી.	ખમરદાર.	ખવડાવ્યા.	તહેનાતમાં.
છુટો.	પાઠ ૧૯.	માન્યો.	હેત.
ફેકળે.	દોરડું.	પાઠ ૨૦.	છોકરવાદી.
નીમેત્રે.	હોંચકા.	પાઠશાહ.	પૂછ્યું.
ઠેકાણે.	રીતસર.	ઓઢો.	ધારૂં છું.
ખડખડાટ.	ઠરાવ.	ખલીફ.	સમજુતી.
સિસોદીનો.	હિંચોળે.	રેયતને.	ચઢેલો.
દૂરથી.	ખિચારો.	ખંત.	ફરજદોને.
પુછડી.	ઉલટું.	શરીર.	અસાચે.
સંતાડી.	તોફાની.	મજબુત.	મુનો.

૧૪૭ ત્રીજી શ્રેણીનો "સિસ્ટેમન ગ્રામ્ય" ગ્રંથ આના

વિચાર્યું.	હમણાં.	ધૂળમાં.	ગુમાબું.
દિલમાં.	ખોંખારો.	હાટે.	ત કે
સંભળ્યું.	સાંભળ્યો.	પડાવવા.	૫૮૮ ૧૩.
બદલાઈ.	ચઢાવશો.	દોડતો.	આહણ.
હીલગીરી.	પરમેશ્વર.	કિનારે.	તણ.
નીમ્યે.	ચોકળું.	કુદકો.	હમ.
હેયાળા.	કુઆ.	અર્ધી.	અસલીના.
મીઆં.	બતાવીશ.	પૂલ.	ખરીદ.
રહ	ખબે.	જણાવો.	કર્યું.
૫૮૮ ૨૧.	બેસાડી.	ઉમેલો.	વાટમાં.
આંધળો.	ધોરી.	અદેખો.	કેટલાક
લંગડો.	ઉતારીશ.	મસવા.	અચરજ.
ઢેકાઢળીઆ.	મહોંચ્યા.	બેઠું.	મૂખ.
ભોયમાં.	મદદથી.	દેખાતું.	હડખાઅણું.
ઠોકે.	૫૮૮ ૨૨.	ભોં ભોં.	મણકારતી.
મલરાયો.	પડછાયો.	બૂખે.	શોડેક.
પક્ષી.	ભાગોળમાંથી.	મુઓ.	સદેહ.
કાઠલાં.	હાડકું.	પડાવી.	હડખાયું.
કુતરાં.	ચાટે.	હાનત.	દરકાર.

ઠાંધકું.	ચળકતો.	ચીસ.	મૂજ
જનોઈ.	ચટાપટા.	કુતતાં.	ઠસપ.
શિકારી.	ખગાડયું.	સૂણી.	રૂપીઆ.
શિકાર.	છીનવી.	વદે.	હેયું.
વિચારું.	ખોટું.	સાથે.	પપાજાતી.
ખચકું.	એટલુંજ.	સંપત.	કહું
બુઠું.	કહેચાય.	સપત.	પદ્દશીમે.
છુટું.	રાખામણ	જમનાથ.	સોંપું છું.
ઉચકયાથો.	ભૂમીશ.	પાઠ રજૂ.	ખરજાત.
અલડાથો.	પાઠ રજૂ.	છેયેછીકર.	ભૂખ્યો.
ખુંદું.	કુહાડી.	ભરપુર.	પરવડે.
ભરસી.	ખિતાની	પેસેટકે.	વેચ્યો.
પાઠ રજૂ.	ભયડો.	હાજત.	નહિ.
મનુમાઈ.	ખન્યો.	ખમડતી.	પ્રાણી
ભાગુ.	શાણો.	માણસ.	પાઠ રજૂ.
મીઠી.	ઝાપે.	ખૂડી.	સામર.
ભાડતો.	નિહાળકું.	ખૂ પસુવત.	ચેકખા.
ભાઈ.	ડયાં.	કેમદા.	જરા.
ગોળમટાળ.	દીલે.	દેશામર.	પડોયો.

૧૬] બુદ્ધસતતની સામાન્ય ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા ત્રણ આના.

શીમડાંને.	તંકટમાંથી.	પ્રધાનનું.	નાનુભાઈ.
શોભે છે.	ફમાવી.	પથારી	ટાંકણે.
પાતળા.	વખોડવી.	આંમણે.	મેળાપ.
બડબડવા.	વખાણવી.	સોંપ્યું.	ચડભડી.
માંડયું.	પાલ ૨૮.	ચટાપટા.	નડવા.
સજવ્યું.	નકલ.	ડીલ.	મેઘે.
લલકારવું.	શિઆળ.	કોઢમાં.	હૈતથી.
લસવું.	ધચ્છા.	ભફીમાં.	શેખી.
છલમ.	મલરાયુ.	ધમધમતા.	ચૈટામાં.
ઠેકડા.	રમરેજના	ચાંપ્યા.	બેડે.
દોડયું.	ભર્યાં.	દાઢયું.	રડયુંખડયું.
છેટ.	પેટું.	પાલ ૨૯.	ચઢાવી.
વટાવી	મલરાટ.	જેઠ.	મારખમ.
ચોપાસ.	રંગાએલું.	મહીનામાં	કેપયોગમાં.
ફેલાએત્રી.	સિંહ.	લગ્ન.	સૌ.
વળ્યું.	દીપડા.	દાળ.	પાલ ૩૦.
ખડખડાટ.	પાણી.	આણ્યો.	આપકર્મી.
ઝાડયું.	બેસવાનો.	વહુને	અમેસી મ.
વખોડવું.	મલરાશી.	પિએરથી.	બાપકર્મી.

રાયપુરમાં.	હિમત.	૫૮૮ ૩૧.	ખરડાએલે.
મોહનસીંઝ.	ભૂલુ.	બળદ.	ભિખારીને.
માનસીંઝ.	ફતેહ.	દેડકો.	તળાવડીમાં.
પરણાબ્યો.	પ્રાર્થના.	ચર્યો.	ઉતર્યો.
રાજપાટ.	ધંટ.	ફદતો.	લપસી.
સોંપ્યું.	તડંમધુમ.	તડુકતો.	ખરડાયાં.
તીર્થમાં.	નિશાનો.	ખાબોચીઉં.	ઉપકારનું.
ધન.	દુશ્મન.	ચમદાઇ.	હમેશાં.
વતન.	ઠેકડે.	ગભરાતુ.	ચોકખા.
છોડયુ.	નાસભાગ.	ફદતું.	ભૂલ્યો.
ઉદેસીંઝ.	ભેટયા.	ઠેકડા	ધૂળતો.
દશેરાનું.	મળામાં.	ચઢાઉ.	સોભામચંદ.
મેદાનમાં.	વરમાળ.	કુલાવી.	ધરમદાસ.
ઓચીંતી.	કુંવર.	કુલાબ્યું.	ગુરુજી.
તરાપ.	રાજપાટ.	વેઠે છે.	ઘોએલાં.
ઠેકાવી.	પહેરામણી.	કુલાવશે.	ખાદીનાં.
ઉડાવી.	મેળવ્યું.	ઉપરાંત.	પહેર્યાં.
પાડેશનો.	નહિ.	૫૮૮ ૩૨.	ઉનાળામાં.
લશ્કર.	—	સવારમાં.	ઝંટુ.

૧૮] ચાથી ચાપડીના અર્થ સાઠા સાત આના.

સાહુકાર.	સ્રી.	૫૮૭ ૩૪.	ચદ્રતણી.
વર્ગ.	પગલાં.	પ્રભુનો.	દીસે.
બેદરકાર.	ફાટ.	મહિમા.	મેદાન.
ચામડી.	અર્ધા.	જગપતિ.	કર્ચુ.
કસ.	ઠંકાયલાં.	રચના.	દાંત.
બોરીઆં.	સ્ત્રોનાં.	પ્રાણીઓ	ચાવણું
ધોનાર.	અગુઠીઆં.	સરખવ્યાં	સરજનહાર.
૫૮૭ ૩૩.	જોટવાં.	સસાર.	૫૮૭ ૩૫.
ઉપયોગ.	ધાલેલાં.	તરુપાન.	વસંત ઋતુ.
બ્રાહ્મણ.	નિશાનીઓ	સિધુ.	સ્થોય.
વાણીઆ	શેલો.	સરિતા.	વનસ્પતિ.
શહેરમાં.	ધોળી	ઘાટ.	વિશાળ.
ધંધો	ધોબણ.	રણિઆમણી	તંબુ.
રોજમાર."	રાજમાર્ગ.	વનવાટ.	તાણેલ
જડતો.	ઢુંકડું.	શીતળ.	નાળિયેરી.
દેશાવર.	વસ્યા	ઠંડક.	ધબ.
સાર.	ખતીલા.	સૂર્યનો.	વાવટા.
જડ્યો.	પુષ્કળ.	નાદ.	પૃથ્વી
દોરીને.	—	સૂદમા.	પલ્લવ.

ચાથા ધારણનો “મુખગણિત શિક્ષક” ચાર ‘અના, [૧૯

શરીર.	પાઠ ૩૬.	હમેશાં.	પહેળાઈ
કાયલ	દિશાઓ.	પીઠ	ધંચ.
તીતર.	પશ્ચિમ.	પાઠ ૩૭.	ભૂસી.
કબુતર.	ટેકરાઓની.	નિશાળનો.	મધ્યમાં.
વિશેષ.	ઊગતો.	નકશો.	પમથીઉ.
બેશ.	ઉમમણી.	સ્લેટ	થોરની.
કેમુડો.	પૂર્વદિશા.	બેસતા.	લખચોરસ.
ઘોળીને.	પૂર્વ.	વિજયા.	દરવાજો.
કુવારા.	પડછાયો.	પૂરતી.	ચઢતી.
છાંટે.	કસરત.	ખારણામાં.	ગેલેરીઓ.
ચૌટા.	કસરતશાળા.	મુઠુંદ.	ટેબલો.
ગુજર.	આથમે.	દાંડી.	માસ્તર.
શેઝે.	આથમણી.	ઓટલે.	ખુરસી
ચાંદની.	સામસામી.	નખર.	પાઠ ૩૮.
સ્વાદે.	વસ્તુનો.	ઠાકોરદાસ.	નકશો.
શિખંડ.	ઉત્તર	સમજણ.	સ્ટેશન.
પશ્ચિમ	દક્ષિણ.	કુટ.	શીખવશો.
દક્ષિણ.	ઓળાની	કુટપટી.	રસ્તો.
મુખીઉ.	વસ્તુની.	લંબાઈ.	નિશાન.

૨૦] ચાથી ચાપડીના “પિક્કરશન શિક્ષક” ચાર આના.

મુકાબું.	ચતુરલાલ.	૫૮૪૦.	મામલતદાર.
વીસ.	ટેકરી.	અધિકારીઓ	ભરણાનાં.
લીટીઓ.	ઢાળ.	શિઆળામાં.	રાવણીઓ.
ચાળીસ.	ચઢયા.	રાતે.	તલાટી.
અડકેલાં.	દહેરં.	વાળુ.	પૂરવા.
ઓળંગી.	ઊડતી.	સમડી.	હરિભાષ.
પૂલ	ધશ્વરલાલ.	મનસુખ.	કોથળી.
મથકની.	ધબ.	મોસાળ.	ખેડયુ.
ગોચર.	ધશાન.	પૂછયું.	વહેચતો.
સમજ્યો.	વહેળાના.	મઝા.	હુડી.
૫૮૪ ૩૯.	ટાઢો.	રૂપીઆ	માસ્તર.
સહેલ.	લલ્લુ.	કુવા.	ટપાઢી.
વર્ગ.	ઢાંઢા.	ગંધ.	ધોએલાં.
ભરાએલો.	ભાઢું.	પુરાવી.	રામશંકર.
વગડામાં.	વહેણ.	નંખાવવા.	વેણીલાલ.
ખૂશ.	ચાલાક.	ખદોખસ્ત.	ગેરહાજર.
પોપડા.	પહોંચ્યા.	મુસલમાનને.	માંદો.
વળ્યા	ક્યારડા.	હવાલદાર.	દાકતર.
નિચાણમાં.	સુમમ.	ઢેડ.	દિવસમાં.

મુખ્ય ધ્વણીકાની ભૂગણની પ્રત્યોત્તરમાળા જાણ્યાના. [૧૧

પાઠ ૪૧.	આનંદ.	તોફાન.	દુઃખ.
જુઓ.	ઢોર.	વરસાદ.	સાંભળવાનું.
સોનેરી.	તૈયાર.	નળીઆં.	થોડાંક.
પથરાઈ.	ઘોંઘાટ.	ઉથલી.	સહેલાઈથી.
વાદળાંની.	પાઠ ૪૨.	મૂળમાંથી.	ખડીઆમાં.
ધમધમતા.	લક્ષમણ.	ઉખડી.	દુખાવી.
અંગારા.	રામચંદ્ર.	ફેલાઈ.	પાટીઆ.
ચળકતો.	સ્ટેશન.	ફળીઉ.	કણ.
અજવાળું.	ટાઢ.	ભૂલ.	ચોંટી.
દાતણપાણી.	ઠંડી.	હરીઆ.	અશ્વરો.
ધ ધે.	કુંકાય.	ધાન્ય.	સેકાઉં.
દુકાનદારો.	મોઢું.	વહાણો.	પીગળતો.
પક્ષીઓ.	સર્વ.	ખેંચાઈ.	ઓમળતો.
શોધવાને.	ઠરી.	અકળામણ.	ભટ્ટો.
સઘળી.	ટિકિટ.	પાઠ ૪૩.	માંગડો.
વનસ્પતિ.	ગુંગળાઈ.	નિર્દય.	ચુરો.
મધમાખો.	પ્રાણી.	મૂલ.	કહાણી.
ખીલેલાં.	ઉઘાડી.	કકડાં.	વિષે.
ચૂસે.	ઝપાટો.	સઘળાં.	મનમ,

સેંકડો.	ટંટં.	કાટ.	મનમરાં.
જંતુએ.	હથોડા.	તપાવીને.	કડાં.
ડીલમાં.	ટીપે.	કલાઇ.	સાંકળો.
છિલ્લો	પતરાં.	પૈસા.	ઘણાંખરાં.
થર.	લાંબાં.	સિક્કા.	તપેલાં.
ઊંઘ.	માળીને.	સિવાય	થાળીઓ.
ચાંચવા.	ચળકતુ.	ટંકશાળ.	વાડકા.
પાવડા.	કાતર.	પાઠ ૪૫.	તાસકો.
ભોંયમાંથી.	જાણુ છું.	પિત્તળ.	બરણી.
ખોદીને.	લોટા.	દલસુખ.	શિરોઇ.
કાથળો.	લોટીઓ.	ગાડી.	ખાટી.
હકીકત.	ચંબુ.	પૂછ્યું.	કટાય.
પાઠ ૪૪.	નાળયા.	ધાતુ.	જલદી.
તાંબુ.	તાંબાકુડી.	હકીકત.	કટાતું.
વાસળો.	કચ્છેરોટ.	પસંદ	માંજેલાં.
પુષ્કળ.	બેડાં.	ખાણમાંથી.	ચળકાટ.
પિત્તળનાં.	જાંખાં.	જસત.	સસ્તુ.
ધંધા.	માંજીએ.	મેળવણીથી.	કુંચી.
કંસારા.	ખાજેલો.	તાળાં.	—

પાંચમા ઘેરલુનો “મુખગણિત શિક્ષક” ચાર આના. [૨૭

૫૮૪૬.	ખુજળી.	મૂળ.	થેક.
વર્ગમાં.	ધુપેલમાં.	ખાટલાં.	ખાવટો.
પાંદડીનું.	અત્તર.	૫૮૪૭.	બીડસાંથી.
કુમળુ.	બળ.	જીવાર	છડીને.
વણીને	ધરો.	ગુચ્છો.	ઢેખરાં.
ખાટલા.	દાંડી.	મેળે	ખસેલી.
મુળીઆં.	ઉપલાણે.	સાંઠા.	કડખ.
સોયા	પાણીવાટમાં	ડાંમર.	રાતડીઆનો.
ધારવાળી.	ઝિગ્યુ.	પરાળ.	૫૮૪૮.
ઉડાં.	સુવાળી.	ખાઝેલી.	ખેડુત.
ખેડવાથી.	સરકટ.	ગાંઠો.	વસો.
શકાતું.	વાટ.	સળંગ	સખત.
દામ.	સળીઓ.	કાતળી.	મજુરી.
ઝીઝવો.	સાદડીઓ.	ધઉં.	વળગું છું.
ચરોઉ	સુપડાં.	ખાતર.	સામઢું.
ગંજી.	ટોપલીઓ.	પૂરીને.	ભાથું.
મડીઓ.	તમાકુ.	મહીકાંઠા.	અથાણું.
સુગંધ.	કૂટીને.	નામલી.	રોટલી.
મોથ.	પક્ષાળે.	સામે.	ચટણી.

૧૪] પાંચમી શાખીના “ડિક્શન શિક્ષક” ચાર આના

ભાષુ.	લઠું.	કીચડ.	માંડા.
ઝાઢમાં.	સતોષે	સદા.	પીતને.
નીરું છું.	ઉત્તમ.	સુકવશે.	દસ.
છાશ.	ખંતથી.	દાણા.	અગિઆર.
દૂધ	શીખ.	ભરડોને.	ડુક્કર.
કોવતવાળું.	પાઠ ૪૯.	ખાંડવાથી.	શિઆળવાં.
આળસુ.	કેશવરામ.	રાંધીને.	પેસી.
કેશ.	દિવાળીને.	પાઠ ૫૦.	નુકસાન.
હળપુષ્પી	ટાંકણે.	શેરડી.	અટકાવવાને.
ચવડું.	ક્યારડા.	રણછોડ.	સંભાળ.
જડેલું.	પાળવાળા.	આટલું.	પાકટ.
સડ	લીલાંછમ.	કોલું.	કડકડ.
ધુસરી.	ઝપાટો.	તેડી.	તાવડામાં.
છડો.	વાર.	પડછા.	ઘટ.
ખેડાછને.	ક્યારે.	સંખધી.	પાઠ ૫૧.
સંસાર.	ધરે.	પુષ્કળ.	રસોષ.
પાળતો.	તરે.	ભોંય.	તપેલી.
ધાન્ય.	છુટું.	દુખાવી.	ધીમાં.
અમ.	કાફલ.	વેત.	દાંત.

હિંદુસ્તાનની સાઠ ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા ચાર આના [૨૫]

ધરડાં.	વાધરી.	દીસે.	ગંગીજય.
ઉજળો.	કામળો.	કરોળીઆ.	જળવે.
બોળે.	ઓઢીને.	મંકેડા.	દાંકી.
સફેદી.	ધુણી.	ઉઘોગી.	બીકણ.
રંધાઇને.	એટલે.	જીવડાં.	ધસીને.
લાયક.	ખમાડયું.	પાઠ પૃ૩	માંજર.
માંદા.	ઇચ્છા.	ખતક.	ઉકરડા.
દળીને.	ઇડાં.	મરધાં.	ખોતરવાની.
લોટ.	ખુણાવાળાં.	શેખ.	ટેવ.
કણેક.	પેઠે.	કાદર.	વણાણું.
હિસાબે.	હુકમ	ખાબોચીઉ.	કકરેકૂક
ઉપયોગી.	જન્મ.	વારંવાર.	પાઠ પૃ૪.
પૈસાદાર.	રક્ષણ.	પીછાં.	ચીંચી
રેાટલી.	ડંખ.	ચીકટ.	એકદમ.
પાઠ પૃ૨.	ચોકખા.	મિંજતું.	તડકે.
મધમાખ.	જતુને.	માંડીઓ.	નાખ્યા.
તત્કાળ.	ચૂસી.	જેડાએલાં.	હોઇએ.
મધપુડો.	મરે	અણીદાર.	અણીદાર.
સટકતો.	ડાહી.	સિજય.	જીવડાં.

૨૬] બીજા ધોરણના અંકગણિતના મનોયત્ન પાંચ આના.

૩.	ગરદન.	પ્રીતિ.	કેટલોકાં.
તાણખલાં.	કેશવાળ.	શરત.	ઝુમખો.
ખુણખોચરે.	બાંધ.	ટફીઓ	ખોખારછે.
વાળ.	થાપા.	કુદાવે.	ભૂ કેછે.
ડિન.	નક્કર.	જન.	વહા.
ભુરા.	સપાટા.	ઉપયોગી.	ધણી.
ટપકાં.	જપાટાખંધ.	સવારી	અડીઅલ.
મેળવતાં.	લગામ.	લડાઈ.	ઠોઠ.
રઝળીને.	પાછલા.	શિકારમાં	મહેનતુ.
ધીમેધીમે.	ચપટા	બરદાસ.	ધીરજવાળું.
ફાયદો	ભુસું.	ત્રોસ.	કહ્યાગર.
વીણી.	મઠ	સુધી.	તબેલામાં.
સમડી.	જડપથી.	પાઠ પડ.	બાંધે છે.
ખચ્યાં.	દોડનાર.	મોતીલાલ.	ટફું.
ઈંડા.	મજલ.	શેઠ.	ખચ્યર.
પાઠ પપ.	પાણીદાર	નાળખંધ.	ટુકું.
ઘોડો.	ધસાઈ.	ઉંચકી.	ટુમરા
સુદર.	નાળ.	જગુભાઈ.	ચઢી.
સુંવાળા.	નીમકહલાલ.	મધેડાને.	—

પાઠ ૫૭.	મોઢું.	પાઠ ૫૮.	છુટ્ટી
ગોઠળભાય.	કરડી.	છદ્રિયો.	ખૂલતાં.
મોતીભાઇ.	ગળુ.	સ્નાદ.	પડીકાં.
તક્ષવત.	પાછળ.	લાંખું.	ઘેરો.
ધડ.	વચલે.	ઢંકું.	કીરમજી.
ડોકું.	કાળી.	ઉંચું.	પાઘડી.
માથું.	કાંડું.	વાસ.	સેલાં
મોંમાં.	હથેલી	સૂધી.	ખાયડીઓ.
જલ.	પેટ.	મઝાની.	સાદલા.
તાગવું.	પેદું.	દીધી.	ચઢાવે.
હોઠ.	કેડ.	ધખાકો.	કેસર.
હડપચી.	વચલે ગાળે.	સાંભળ્યો.	કેસરીઆ.
કપાળ.	ઢાંચણું.	સભળાયો.	નારંગી.
પોપચાં.	સાથળ	વસ્તુનું.	તપખીરીઓ.
પાંપણ.	પાટકી.	ઉનું	જાબુડો.
ખાળે છે.	તગીઉં.	લાસું.	કત્યાઇ.
લમણાં.	એડી.	પાઠ ૫૯.	રાખોડી.
માત્ર.	પછવાડ.	રગરેજ.	ઓછાવત્તા.
શાંમડાં.	ધુટી.	કાસમમીઆં.	શીખ્યા.

૨૮૧ બીજા ધોરણની સહિજજ્ઞાનની પ્રત્યેકોત્તરમાળા ત્રણ આના.

પાઠ ક્રમ.	અગરબી.	ખાદી.	પશુ.
કિંદુ ડા.	કપાસ.	ખાસ્તો.	ઢાંકણ.
ધ્રુજે.	કાતીને.	સંકુ.	રૂવાં.
ગેવ.	મત.	જામદાની.	ગરજ.
ખના ૧.	દહાડામા	જગલ.	માછલાં.
ફલાનક.	દોશીવાણીઆ	જગલી.	ભીંમડાં.
ઘોતલી	છીટ.	રંગદાર.	—

જોડણીના એકજ સરખા

નિયમવાળા શબ્દો.

દિવાળી. શિયાળ. શિયાળો. વિખુટા. પિત્તળ.
 મિઠ ઇ. સિપાઈ. ઇલાજ. શિકાર. શિકારી રિસાળ.
 રિસાય રિસાવું. મિલ્લુ કિલ્લો સિક્કો. વિવાહ.
 ઇચ્છા. સિસોટી. ખિચારો. વિચાર વિચારી વિચાર્યું.
 પિચેર. નિખારી. નિચાણ. મિવય. વિચાય.
 નિરોઝ. હિસાબ. નિશાન. નિશાનો. નિશાની.
 વિદ્યાર્થી વિશાળ વિશેષ વિગ્યા ઇશાન. પિવાડતો.
 રિખામણ. નિહાળ્યું. શિયાળવાં. નિર્ધાર.

ડુક્કર. મુદ્દત. ઉત્તર. ઉત્તમ. ખુલ્લું. મુલ્લાં.
છુટ્ટી. ગુસ્સો. ઉદ્યોગી. ગુચ્છો. મુકુંદ. કુદ્ય.
સુથાર. ઉબસ. ઉનાળો સુવાડી. ગુમાવે. કુહાડી.
ઉડાવી. કુલાવી. કુવારા. મુળીઉ. સુખીઉ. પુરાવી.
ઉઘાડી. ઉઘાડો. કુખાવી. જુવાર. કુદાવે. ગુમાવ્યું.
મુકાવ્યું. કુલાવ્યું. પુષ્કળ. દુશ્મન. ઉઠાડયો.
ઉડાવવા. કુલાવવા.

ચીસ. રીસ. ઠીક. શીખ. ડીલ. પીછ પીઠ.
ખીડ. ઊડ. પીવી. તીણી. દીઠી.

ફૂલ. જૂલ. તૂલ. પૂલ. મૂલ ખૂખ. ખૂશ.
ઝિન. દૂર. પૂર. ધૂળ. સૂદ. લૂણ. મૂળ.

ધણિઆણી. રણિઆમણી. અગિઆર. અધિકારી.
લોહિઆણ. હોશિયાર.

 કઠિન શબ્દો.

ખૂટી. તૂટી. ફૂટી. ઊડી. ઝીચી. ધૂમા. પૂરી.
સૂગી. જૂસી. ઝીગી. ચૂસે. મૂખ. સૂર્ય. પૂર્વ.
ધૂળે. ર. રડું. ફૂદડી. ફૂદડું. ફૂડુ. પૂછ્યું. જૂખ્યું.

૩૦] મુસ્ત થહેરનો ભૂગોળ શિક્ષક ત્રણ આના.

ઊઠયું. ફદતું. ફદવું. ઊગ્યો. ભૂખ્યો. તૂટેલો.
ઝૂટેલો. મૂકેલો. ભૂલીશ. ઊગતો પૂરવા. રૂપીઆ.
ધૂજતો. ખૂલતો. ભૂલથાપ ખૂબસુરત.

ચંદ્ર. વંદી. ખત. તબુ. જતુ. ચબુ વટ.
ગંધ. ઠડી. ધધો. ગંજી. પંડે ડંખ. અંધારૂ. ચંદ્રમા.
પખેરૂ. રંગેલુ. અંજીર. સંતરાં. તમર. નખર.
છંછેડે. ડંખીએ. અંગેરી. સંતાપ. સદેશો. સતાડી.
સભાળ. સવાત. સકટ. સતોપ. સખંધી. સસાર.
કંસાર કંસારો. પપાળી. લગડો. ખતીલા. ઠડક.
હમેશાં. અમારા ટંટંટં. રગાઈ. મકોડો. મગળ.
જમલ. જગલી પદરમી. બદીખાતુ. રંમદાર.
રગાએલુ ઢંકાએલું. અગુઠીઆં. નંખાવવું ટકશાળ.
સંભળાયો. અમરખી.

ખાંમ. હાંડી. ગાંડો. ઝાંપો ખાંધે. ફાંફાં. ભાંગી.
ઢાડી. કાંઠો. સાંઠો. ગાંઠો. ઝાખો. દાત. જાંઘ તાંબુ.
લાંબુ. કાંડુ. માંદું. વાંસળી. ચાંદની. આગણુ.
ખાંધ્યો. આંધળો. ચાંપ્યું. ટાંકણે. માંગડો. માંજીએ.
સાંકળો. માંજેલું. પાંદડી ડાંગર ખાડવું. રાંધવું.
માંજર. પાંપણ કાંતવું. ઢાંકણુ. સાંભળ્યો. તાંબાકુંડો.

નિદે. મિહ. સિંધુ ઇંચ. ઇંડુ. હિમત. કિંમત.
હિંચોળે. લિખતુ. લિંબય.

વીંછી. સીચી. છીટ. ચીં ચીં. દ્વિંમલી.
દીચણ. હીચકો. શીમડાં. ભીમડાં.

ઉંડુ. હુંડી. ઉચકી. કુવર. ગુબર. હુકડુ.
કુંકાય. હુંકાણુ છુંદાઈ. ગુમળાઈ. સુંવાળી.

ઊધ. હૂંફ. મૂળ. ઊંહ. ગૂગૂ. ભૂકે સૂધી.
પેંડા. વેંત. ભેકડો. સેકડો. પેતરા. ખેચાઈ.

ખેંચતાણુ

માં. માંમાં ઢાંગ. પોંક. ચોંટી. સોંપી. સોંપ્યો
ગોંધતો. ખોંખારો. ઘોઘાટ.

દિશા. પિતા. વિષે. મિત્ર. ચિત્ર. વિદ્યા. છિદ્રો.
શિખડ. દિવસ. શિવશંકર

ઋતુ. સુનુ. બુઠ. ભુસું. છુટું. છુટો. સુખો.
ગુનો. ચુરો. ચુલો. ભુરો મુચો. ખુરં. ભુર મુખી
સુખી. સુધી. ધુણી. ખુણા. દુઆ. કુવા કુટ. પુત્ર
કુકડા. કુટડા. ઉદય. પુતળી. મુલક. ઉલટ. ઉલટા.
ઉલટ. દુભવો પુછડી. ઉમર. હુકમ. કુતર. હુમલો.
કુદકો. ખુલતાં ઉમદા. ખુરસી. સુમમ. હુમડ.

ઉચલી. ઉખડી. કુમળું. સુપડું. ધુસરી. ઉજળો.
 ખુમખો. સુતર. પુનેમ. કુટેવ. ઉછેરી. ઉમેલો.
 ઉચક્યું. કિતરાણ. ઉતારીશ. ઉછેરવું. ઉકાળતાં.
 ઉકરડા. ઉગમણી. ઉપરાંત. ઉપલાણ. ઉપયોગ.
 ઉદેસીગ. ગુજરાન. નુકસાન. ધુટપટી. સુખડીઓ.
 સુતરાઉ. સુકવશે. મુસલમાન.

ત્રીસ. લીટો. દીઠો. મીઠું. તીર્થ. દીધું. સીધું.
 લીસું. લીલું. ટીપે દીસે. ધીમે. પીછાં. નીર.
 શાખ્યો. બીડ્યો. નીમ્યો. ઠીકર. શ્રીરામ. દીપડો.
 નીમેલો. દીમણ. છીનવી. શીતળ. તીતર. ક્રીચડ.
 જીવડું. ચીકટ. પીરસેલું. પીતરાઈ. નીમણક.
 પીગળતો. ક્રીરમજી. લીલાંછમ. શીખવશો. નીમક-
 હલાલ. ચીતરામણ.

ૐ કઠિન મળતા શબ્દોની તારવણી. ૐ

ચંચુ. તંચુ. જાચુ. જંચુડો. જતુ. સિંધુ. વાળુ.
 દયાળુ. ગુરુ. ધર. તર. શર. વર. વાર. મનુ. નાનુ.
 ભાનુ. વહુ. બહુ બેઉ. ઋતુ. ધાતુ. વસ્તુ. બાપુ.
 પેદુ. કોણુ ટંદુ. લલ્લુ. ભિલ્લુ પશુ. ચરાઉ. સુતરાઉ.
 ચઢાઉ. તમાકુ. આળસુ. મહેનતુ.

ત્રીજા ધોરણનો “મુખગણિત શિક્ષક” અઢી આના. [૩૩

તિથિ. મિનિટ. ટિકિટ.

નહિ. જગપતિ. પ્રીતિ. વનસ્તિ. ભક્તિ.

ખેડુત બહાદુર. પાટલુન નીમણુક. હળપુણી.

અઠવાડીઉં. પખવાડીઉં. અભાગીઉં પગથીઉં.

ખાખોચીઉં.

ઝટ. ઘટ. કાટ. ઘાટ. ફાટ. માટ. વાટ. હાટ.

છાંટ. ફુટ. પેટ. મેટ. લોટ. સપાટ. સ્લેટ. પોપટ.

ગભરાટ. ચળકાટ. રાજપાટ. ખડખડાટ.

ઠઠ મઠ. પીઠ. જેઠ. શેઠ. ઢોઠ. હોઠ.

મદ. ટાઢ. દાઢ. દૂઢ.

રત માત. રાત. લાત હાલત. હેત. ખંત.

સપત. અનત. [વદ. રદ યાદ. સૂદ. કેદ

 જોડાક્ષર.

પરમેશ્વર. કર્યુ. ભક્તિ. પૃથ્વી. ધર્મશાળા.
બનાવ્યો. બાંધ્યું. આવ્યો. કયાંથી ચંદ્રમા. સરખ્યાં
સરખ્યું. ઊડ્યો. વર્ણન. ભ્રમર. પૂર્વ. ચંદ્ર. ભડત
ધ્યાન. મુદ્દલાં. પત્ર. શ્રાવણ. વસત્ર. ત્રીસ. ચૈત્ર.

૩૪] ત્રીજી ચોપડીનો “ડિક્શનરી શિક્ષક” ત્રણ આના

પર્વ. રસ્તે. પિત્તળનાં. લક્કડ. પુષ્કળ. દ્રાક્ષ.
સજ્જડ. હાથો. દોસ્ત બચ્ચો ઝાલ્યો. પ્રેમ. ભાગ્ય
શાળી. વિદ્યા. પુત્ર. શીખ્યો. વિચાર્યું મસ્તીમાં.
પહોંચાડ્યો. જક્કી. બચ્ચુ. પ્રાણીઓ. અજાણ્યુ.
સરજાવ્ય. ઊંધ્યાં. મુદ્દન. ભાગ્યે. કરડ્યો. પસ્તાયો.
પહેર્યા. ચત્ત. ફાવ્યો. ભીડ્યો. છટ્ટી. નિર્ધાર.
ચકભિલ્લ. કચ્છ. ઠરાવ્યા. દદ. છુટ્ટી. જામ્યો.
પાળ્યુ મિત્ર. અર્ધુ. સ્વાદે. ધાન્ય. ભાંગ્યુ. દોડ્યો.
ફૂટ્યુ. પસ્તાયો. જણાવ્યો. દાખ્યો. ક્યારે. કટ્ટા.
કલેશ. રામચદ્રજી. દર્પણ. શ્રીરામ. કૌશલ્યા. ઊગ્યો
ધમ્મા. માર્યા મણકાર્યું. સર્વે રાખ્યુ વાળ્યુ પ્રધાન
મજાવ્યા. વિચાર્યું. ખાલણ. વિદ્યાર્થી. મૂર્ખ. ઇશ્વર.
જન્મ. ગુસ્સો પસ્તઈ. પસ્તાય. ગાઈ સ્ટેશન.
સોખ્યો. પાળ્યો. નવાડ્યો. જણાવ્યું. ફેંક્યું કેળવ્યો
ખાંડ્યો. વચ્ચે. ખસેડ્યો ચઢાવ્યો. ખવડાવ્યા.
માન્યો. ઓઢ્યો. પૂછ્યું. અઢા. નીચ્યો. સાંભળ્યો
ચોકખું. પહોંચ્યા. જડ્યુ. અર્ધા. ગુમાવ્યુ ત્રણ.
કર્યું. કિચક્યા. ખુલ્લુ. ખમાડ્યુ બન્યો. નિહાળ્યુ.
ડોર્સ. કહ્યું. ભૂખ્યો. વેચ્યો. લજવ્યું. દોડ્યું. ઝાલ્યું.

સુરત જિલ્લાનો ભૂગોળ શિક્ષક ત્રણ આના. [૩૫

ભૂખ્યુ. ભર્યા. સોંખ્યુ. ભટ્ટી. ચાંખ્યા. દાઝયું.
આણ્યો. રડયું ખડયું. આપકર્મી બાપકર્મી.
પરણાવ્યો. તીર્થ. છોડયું. લશ્કર. પ્રાર્થના. દુરમન.
ભેટયા. મેળવ્યું ચર્ચો. કુન્નાવ્યું ઉતાર્યો ભૂલ્યો.
ધૂમ્તો. પહેર્યાં. વર્ગ. સ્ત્રા. અર્ધા. ચોકખાં. વસ્યાં.
પ્રભુ. સરજવ્યાં. સૂર્ય. સ્હોય. વનસ્પતિ. પંલવ.
પશ્ચિમ. વસ્તુ. ઉત્તર. સ્લેટ વિજ્યા. મધ્ય. મુકાવ્યું.
બદોખસ્ત. ખેડયું. માસ્તર. દાકતર. લક્ષમણ.
નિર્દય. છિદ્રો સિક્કા. સસ્તું. અત્તર. અન્ન. લઈ.
ક્યારા. ક્યારડા. તત્કાળ. બગાડયું. હુન્નર. ઉદ્યોગી.
નાખ્યા. પ્રીતિ ત્રીસ. ટકું. ખચ્ચર. ઇંદ્રિયો.
સાંભળ્યો કત્થાઈ. વત્તા. ખાસ્તો

❀ મળતા નોડાક્ષર. ❀

પર્વ સર્વ. ગાઈ. વર્ગ. માર્ગ. તીર્થ. પૂર્વ. શૂર્ણ.
સૂર્ય કર્મી. અર્ધું. ગણકાર્યું ભર્યું. અર્ધા. કર્યા.
માર્યા. પહેર્યા કર્યો ચર્ચો. ડર્યો. ઉતર્યો.
પ્રાર્થના. વર્ણન. નિર્દય. નિર્ધાર. હર્ષણ.

૩૬] ગુજરાતની સામાન્ય ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા ત્રણ આના

ચૈત્ર પુત્ર. મિત્ર. ત્રય ત્રીસ. પ્રાણ. પ્રેમ.
ભ્રમર. પ્રધાન. શ્રાવણ પ્રાહણ પ્રીતિ. ધૂળે ધૂળતો
ચદ્ર. ચદ્રમા. ઇદ્રિયો. વસ્ત્ર. સ્ત્રી.

ચક્ર. નક્ર લક્ષ્મ સમજડ. ખચર. સિક્કા.
કિલ્લા. જક્કી. છુટ્ટી. કટ્ટા. ટટ્ટી. ટટ્ટું. અનર. ઉત્તર.
ઉત્તમ. પિત્તળ. વત્તા. પંચત. લટ્ઠુ. ભિલ્લુ.
અન્ન. હુન્નર

ચોકળી. લટું. છટ્ટી. ભટ્ટી. પત્થર. કત્યાઇ. ઓઢો.
વિદ્યા. વિદ્યાર્થી. ઉદ્યોગી.] [રહ્યો. ડાહ્યો કહ્યું.
ભકત. ભક્તિ. ભુક્તિ] [દુશ્મન લશ્કર.

પરીક્ષાના ડિક્ટેશનમા આવનાર શબ્દો.

પરમેશ્વર. ભક્તિ. પૃથ્વી. બાંધુ. ચદ્રમા.
દયાળુ. હોશિયાર. વર્ણન. ભ્રમર. કુટણ. ચદ્ર.
ધ્યાન. પત્ર. પખેરું. ઋતુ. શ્રાવણ. વસ્ત્ર. તિથિઓ.
અશાડ. ત્રિપુટા પિત્તળ. મિઠાઇ. પુષ્કળ. સુતરાઉ.
દ્રાક્ષ. સિપાઇ. ફૂદડી. ફૂદટી. સમજડ. ડાહ્યો.
ઠીકરું. નિશાન. ઢગલા. અશ્વપાચું. છુદાઇ. ભાગ્ય-

શાળી. વિઘા. શેડાણી. વિચાર્યું. ચૌદ. ગધેડુ.
પહોચાડયો. હાડવૈદ. જઙ્ગી. હુંફ. પિવાડતો. વિઆય.
સાયવણ ચાંદની. ઊંઘ્યા સટકી રિસાળ. મુદ્દા.
ભાઇભાંડુ. ઢાંગ. પાટલુન. હિમત. છટ્ટી નિર્ધાર.
યતન. ચગદાઇ કિલ્લો. ચક્કર ધૂમી રહ્યો. કિહાડયો
ભૂતથાપ. દદ. છુટ્ટી. અધું. સ્વાદે. કુટુંબ. ધાન્ય.
અગેરી. ઘોતકી દોડયો. કુટેલું પસાયો. ઢોંગકી.
ઝૂટવી. ખેંચતાણ. સહીઅરો. તિવાહ. કટ્ટા. કસેશ.
દપેણ કૌશલ્યા. લક્ષમણ. ગણકાર્યું. દશરથ. બ્રાહ્મણ.
વિદ્યાર્થી. મૂર્ખ. ધણિઆણી. ઇશ્વર. લોહિઆળ.
ભાંગીતૂટી. પસ્તાઇ. સ્ટેશન. સદેશો. સોપ્પું. દુઃખ.
હુંફાળ. ગોઠવણ. સિસોટી. મિનિટ. હીંચકા. દોરડું.
હિચોળો. ઢીમણ. ઓઢો. રૈયત. નીમણુક. પૂછ્યું.
દીનગીરી. ઢેકાઢળીયા. ચોકખું. ગુમાબુ શિખામણ.
નિહાળ્યું. ખૂમસૂરત. ભૂખ્યો. શીંગડું. ખડખડાટ.
ગમરાટ. ભટ્ટી. પિએર. તીર્થ. ઉદેસીમ. ઓચીનો.
લશ્કર. તાંત્રમ. દુશ્મન. ગુસ્સો. હમેશાં. ધૂજતો.
સ્ત્રી અગુઠીયા. ધામણ. મહિમા. સિંધુ. સરિતા.
રણિઆમણી. સ્હોય. વનસ્પતિ. પક્ષવ નાળિયેર.

૩૮૧] શોધી શોધીના અર્થ સાડા સાત આના.

વિશેષ. શિખડ. પશ્ચિમ. દક્ષિણ વસ્તુ. સ્તેષ્ટ.
વિજ્યા મુકુદ. કુટપટ્ટી. મધ્ય. પગથીઉ. ટેબલ.
ખુરસી. નિયાણુ. ઇશાન. અધિકારી. બદોબસ.
ઢેડ. તક્ષાટી. માસ્તર. ટપાલી ગેરહાજર. દાકતર.
ઘોંઘાટ. ટિકિટ. મિનિટ. નિર્દય. જંતુ. છિદ્રો.
તાંબાકુડી. કથરોટ. સિખા ટંકશાળ ધાતુ મેળવણી.
શિરોઇ. ચળકાટ. પાદડી સુગંધ. ધુપેત્ર. ઉપજાણુ
સાદડી. ગુસ્સો. સળગ. ઢેમરાં. અથાણુ. કૌવત
વાળુ. આળસુ. હળપુણી ધુસરી. અન્ન. સતોષ.
લઢું. ઉત્તર. ઉત્તમ ઢાંકણુ. અગિઆર. શિઆળવાં.
તત્કાળ. ધુણી. રક્ષણુ. હુન્નર. ઉદ્યોગી. ભિખતુ.
તણખહું. નીમકહલાલ. પ્રીતિ. ટટ્ટીઓ. કુદાવે.
અડીઅલ. કલ્યાગરં. કાંડુ. પેદુ. દીચણુ. ઇંદ્રિયો.
ધખાકો. જ્ઞાન. સાહસ. જાંબુડા કત્યાઇ. ધૂળે.
ધખાકો જ્ઞાનલક્ષ દોશીચાણીઆ. ઢાંકણુ. બીંમડાં.

બીજા ધોરણના અંકગણિતનાં મનોયત્ન માટે

પાનું ૩૬-૪૦ વાંચો

બીજા ધોરણના “અંકગણિતનાં મનોચત્ન”

મંજુર થવાના હુકમ નંબર તથા તારીખ.

મહેરબાન જામનગર એજ્યુકેશનલ ઈન્સ્પેક્ટર સાહેબની ઓફિસના
એ જ નં ૪૪૧ તા ૨૧-૭-૧૯૧૯ના પત્રમા જણાવવામા આવ્યુ છે,
કે “અંકગણિતના મનોચત્ન” પાચ આના આ સ્ટેટની સ્કૂલોમા બીજા
ધોરણમા ટેકસ્ટ બુક તરીકે મંજુર કરવામાં આવેલ છે.

મહેરબાન વાકાનેર સ્ટેટના એજ્યુકેશનલ મેકેટરી સાહેબની ઓફિસના
નં ૫૧ તા ૩૦-૧૦-૧૯૧૯ના પત્રમા જણાવવામા આવે છે કે,

→ બીજા ધોરણના ←

“અંકગણિતનાં મનોચત્ન” પાચ આના.

વા હ સા આ ના ૨૬૦ તા ૧૭-૧૨-૧૯૧૯ આ સ્ટેટની
નિશાળોમા ટેકસ્ટ બુક તરીકે મંજુર કરવામાં આવેલ છે.

મહેરબાન કાઠિઆવાડના એજન્ટ હુ ધ અવનં સાહેબ બહાદુરે
પોતાના હુકમ નંબર ૭૬ તા ૨-૧-૧૯૧૯ બીજા ધોરણના
“અંકગણિતના મનોચત્ન” પાચ આના

કાઠિઆવાડ એજન્સિની તમામ પ્રાયમરી સ્કૂલોમા
ઈનામ અને લાયબ્રેરી બુક તરીકે મંજુર કર્યો છે.

એ જ નં ૨૯૩ તા. ૧૧-૯-૧૯૧૯ ગોડળ સ્ટેટમાં
ઈનામ લાયબ્રેરી માટે મંજુર.

હુ મુ ન ૪૧૬૬ તા ૨૮-૮-૧૯૧૯ રાજકોટ સ્ટેટમાં
લાયબ્રેરી માટે મંજુર.

શ્રીમદ્ બીજા ધોરણના કેન્દ્ર

‘અંકગણિતનાં મનોચત્ર’ વિષે મળેલા અભિપ્રાયો.

“બીજા ધોરણ માટેનું “અંકગણિતના મનોચત્ર” મળ્યું છે, તે જોનાં મને આનંદ થાય છે. ક્રમકે ચિત્રિત દૃષ્ટિમિદુએ લખાએલા પુસ્તકોની ગુજરાતીમાં ખોટ છે. આપનો પ્રયામ સ્તુત્ય છે, અને એશક આપનું પુસ્તક જે અન્ટ્રેન્ડ શિક્ષકોને શિક્ષણ પદ્ધતિ જેવા જાણવાનો લબ મળી શકતો નથી તેમને માટે પ્રશ્ન થઈ પડશે. એન્ડ” ભારતી ધારની ખડકી તા. ૧૮-૬-૧૯.

મનમોહનદાસ દસપતરામ દલાલ

“તમારા “અંકગણિતનાં મનોચત્ર” માન અભિપ્રાય પ્રમાણે બીજા ધોરણના વિદ્યાર્થીઓને ઉપયોગી થઈ પડવા સભવ છે.

મુખ્ય ગીરગામ પોસ્ટ તા ૨૨ મી જુન ૧૯૧૯

કૃષ્ણલાલ મોહનલાલ ઝવેરી. એમ એ એલ એલ. બી

“આપનું બનાવેલું બીજા ધોરણ માટેનું “અંકગણિતના મનોચત્ર” નામનું પુસ્તક મળ્યું પુસ્તકના મનોચત્ર, તેમાંના દાખલાઓ, રીતો, પ્રશ્ન પૂછવાની ઢગ, વગેરે જોઈ મારી ખાતરી છે કે નાના બળકેને ગણિત જેવો વિષય સમજાવવામાં શિક્ષક વગર એ ધાતુજ ઉપયોગી પડે એમ છે ખાસ કરીને પચુગણ દાખલાઓનું ગુથ ગેઠવામાં આપે બાળકોના મનની રેખાવણી ઉપર વિશેષ લક્ષ આપ્યું લાગે છે તમારા પ્રયત્નને સારું ઉત્તર મળે એવી દૃષ્ટિ છે.”

સુરત દેશાઈ પોળ તા ૬-૮-૧૯

શુભાવલાલ રધુનાથજી

જાનિઅર એરિથમેટિક વગેરેના કર્તા

